

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВХ. № 302-01-6 / 14.01.2003 г.

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на
Гражданския процесуален кодекс

(Обн., Изв., бр. 12 от 1952 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1952 г., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 50 и 90 от 1961 г.; попр., бр. 99 от 1961 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 1 от 1963 г., бр. 23 от 1968 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 89 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 55 от 1987 г., бр. 60 от 1988 г., бр. 31 и 38 от 1989 г., бр. 31 от 1990 г., бр. 62 от 1991 г., бр. 55 от 1992 г., бр. 61 и 93 от 1993 г., бр. 87 от 1995 г., бр. 12, 26, 37, 44 и 104 от 1996 г., бр. 43, 55 и 124 от 1997 г., бр. 21, 59, 70 и 73 от 1998 г., бр. 64 и 103 от 1999 г., бр. 36, 85 и 92 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г. и бр. 105 и 113 от 2002 г.)

§ 1. В чл. 63, ал. 1 се създава буква "г":

"г) от Министерството на правосъдието, когато то действа в качеството си на централен орган по смисъла на Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителски права от 1980 г."

§ 2. В чл. 303, ал. 3 накрая се поставя запетая и се добавя "съответно особените правила по глава тридесет и втора "а" "Особени правила за признаване и допускане изпълнение на решения на чуждестранни съдилища".

§ 3. В част трета "Особени иски производства" се създава глава тридесет и втора "а":

"Глава тридесет и втора "а"

Особени правила за признаване и допускане изпълнение на решения на чуждестранни съдилища

Чл. 307а. (1) Молбите за признаване и допускане изпълнение на решения за упражняване на родителски права и за възстановяване упражняването на родителските права при неправомерно прехвърляне на дете, изготвени на основание на Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г., наричана по-нататък "Люксембургската конвенция", се разглеждат от Софийския градски съд в открито заседание, в което участват:

1. Министерството на правосъдието;
2. заинтересуваните страни;

3. прокурор.

(2) Алинея 1, т. 1 не се прилага, когато заинтересуваната страна е сезирала пряко съда в случаите по чл. 9 и 10 от Люксембургската конвенция.

(3) В производството по ал. 1 се призовава общинската служба за социално подпомагане по настоящия адрес на детето. Съдът изслушва детето съгласно чл. 15 от Закона за закрила на детето.

(4) Съдът може по направено искане или служебно да определи подходяща привременна мярка за закрила на детето с цел предотвратяване на по-нататъшни опасности за детето или вреди за заинтересуваните страни.

Чл. 307б. (1) Съдът може да спре производството по чл. 307а, ал. 1, когато:

1. решението е предмет на въззивно производство;
2. в български съд има висящо производство, което е започнало преди производството в държавата, където е постановено решението, чието признаване и допускане на изпълнение се иска;

3. друго решение относно упражняване на родителските права е предмет на производство по признаване и/или допускане на изпълнението му.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 и 3 съдът уведомява незабавно съответния съд, който е длъжен да се произнесе в 20-дневен срок от уведомлението.

Чл. 307в. (1) Съдът се произнася с решение в 30-дневен срок.

(2) Решението на съда подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд в 14-дневен срок от съобщението за постановеното решение.

(3) Софийският апелативен съд се произнася с решение в срока по ал. 1, което е окончателно.

Чл. 307г. (1) По реда на чл. 307а може да се иска признаване и допускане изпълнение на:

1. решения (актове) на други органи, които съгласно вътрешното законодателство на съответната договаряща се страна по Люксембургската конвенция имат компетентност да се произнасят относно упражняването на родителските права и възстановяване упражняването на родителските права;

2. решение за упражняване на родителските права, постановено след прехвърлянето на детето, с което това прехвърляне е обявено за неправомерно.

(2) Признаването и изпълнението на решение на друга държава – член на Люксембургската конвенция, се отказва и в случаите по чл. 8 и 9, когато са налице основанията по чл. 10 от конвенцията.

(3) Признаването и изпълнението на решението се допуска само и доколкото то е изпълняемо в държавата, където е постановено.”

§ 4. Създава се чл. 423а:

“Чл. 423а. (1) Правилата на тази глава се прилагат при принудително изпълнение на съдебно решение относно родителските права и мерките относно личните отношения между родители и деца.

(2) Алинея 1 се прилага и при изпълнение на съдебните решения по глави тридесет и втора “а” и петдесет и втора “а”.

§ 5. В част шеста “Охранителни производства” се създава глава петдесет и втора “а”:

“Глава петдесет и втора “а”

Съдействие за връщане на дете или за ефективно упражняване

правото на лични отношения

Чл. 501а. (1) Молбите за съдействие за връщане на дете или за ефективно упражняване правото на лични отношения по Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечане на деца, наричана по-нататък "Хагската конвенция", се разглеждат от Софийския градски съд в открито заседание, в което участват:

1. Министерството на правосъдието или лицето, направило искането;
2. заинтересуваните страни;
3. прокурор.

(2) В производството по ал. 1 се призовава общинската служба за социално подпомагане по настоящия адрес на детето. Съдът изслушва детето съгласно чл. 15 от Закона за закрила на детето.

(3) Министерството на правосъдието представлява молителя, когато молбата е подадена чрез него. То може да определи представител, който да действа от негово име.

Чл. 501б. Съдът може по направено искане или служебно да определи подходяща привременна мярка за закрила на детето с цел предотвратяване на по-нататъшни опасности за детето или вреди за заинтересуваните страни.

Чл. 501в. (1) При положение че съдът приложи чл. 15 от Хагската конвенция, компетентният съд за установяване на незаконното прехвърляне или задържане на дете е съдът в държавата по обичайното местопребиваване на детето, който:

1. е разгледал или разглежда въпросите относно родителските права или брачното дело;
2. в чийто съдебен район е било последното обичайно местопребиваване на детето.

Чл. 501г. (1) Съдът се произнася с решение в 30-дневен срок от постъпването на молбата.

(2) В производството по ал. 1 съдът не разглежда по същество въпроса за упражняването на родителските права.

(3) Решението подлежи на предварително изпълнение.

Чл. 501д. (1) Решението на Софийския градски съд подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд.

(2) Жалбата се подава чрез Софийския градски съд в 14-дневен срок от съобщаването на страните за постановеното решение.

(3) Съдът може да постанови спиране на изпълнението.

(4) В 30-дневен срок от постъпването на жалбата съдът се произнася с решение, което е окончателно."

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 6. В чл. 35, ал. 1 от Закона за адвокатурата (обн., ДВ, бр. 80 от 1991 г.; изм., бр. 104 от 1996 г., бр. 59 от 1998 г. и бр. 61 от 2000 г.) се създава т. 3:

“3. лица, подали молба за признаване или допускане изпълнение на решение в случаите, предвидени в Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г.”

§ 7. В чл. 5 от Закона за държавните такси (обн., Изв., бр. 104 от 1951 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1959 г., бр. 21 от 1960 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 21 от 1990 г., бр. 55 от 1991 г., бр. 100 от 1992 г., бр. 69 и 87 от 1995 г., бр. 37, 100 и 104 от 1996 г., бр. 82 и 86 от 1997 г., бр. 133 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 97 от 2000 г. и бр. 62, 63 и 90 от 2002 г.) се създава буква ”с”:

“с) в случаите, предвидени в международни договори, които са в сила за Република България.”

§ 8. В чл. 26 от Закона за Върховния административен съд (обн., ДВ, бр. 122 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 133 от 1998 г. и бр. 95 от 1999 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.
2. Създава се ал. 2:

“(2) Съдът се произнася с решение в 14-дневен срок от постъпване на жалбата срещу отказа на министъра на правосъдието да приеме молба по Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителските права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г. и Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечане на деца от 1980 г. Решението на съда е окончателно.”

§ 9. Законът влиза в сила от деня на обнародването в "Държавен вестник" на Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г., съответно на Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечане на деца от 1980 г., с изключение на § 4 в частта относно чл. 423а, ал. 1 и § 7.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Огнян Герджиков)

М О Т И В И**към проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс**

Ратифицирането на Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г., наричана за краткост "Люксембургската конвенция", и на Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвлечение на деца от 1980 г., наричана за краткост "Хагската конвенция", изискват промени в Гражданския процесуален кодекс.

С предлаганите изменения се въвеждат специални правила за признаване и допускане изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права при неправомерно прехвърляне на дете. Софийският градски съд е определен за компетентен съд и са посочени актовете, чието признаване и допускане на изпълнение може да се иска по този ред, както и лицата, които участват в производството, в т.ч. Министерството на правосъдието като централен орган по Люксембургската конвенция. Регламентирани са специалните основания за спиране на производството и за отказване на признаване и допускане на изпълнение на решения. Производството е уредено като бързо, каквото е изискването на конвенцията, като е предвидено, че съдът следва да се произнесе с решение в 30-дневен срок, а Софийският апелативен съд се произнася по жалбата в 14-дневен срок от съобщението за постановеното решение.

В част шеста "Охранителни производства" се предлага включването на специална глава – петдесет и втора "а" "Съдействие за връщане на дете или за ефективно упражняване на правото на лични отношения". Разпоредбите в нея са разработени с оглед изискванията на Хагската конвенция. Компетентен е Софийският градски съд, който трябва да се произнесе в 30-дневен срок от постъпването на молбата, без да разглежда по същество въпросът за упражняването на родителските права, а Софийският апелативен съд се произнася в 30-дневен срок от постъпване на жалбата. Неговото решение е окончателно. По този начин е отговорено на изискването на конвенцията за бързина на процеса. В производството участват Министерството на правосъдието в качеството му на централен орган по конвенцията или лицето, направило искането, заинтересуваните страни и прокурор, взема се мнението на общинската служба за социално подпомагане и се изслушва детето. Министерството на правосъдието участва като представител на молителя, когато молбата е подадена чрез него. За да се охранят в максимална степен интересите на детето, както и за да не настъпят вреди за заинтересуваните страни, е предвидено, че съдът по направено искане или служебно може да постанови подходящи привременни мерки за закрила на детето.

С разпоредбата на чл. 423а се предвижда правилата на глава четиридесет и пета "Изпълнение на определено действие" да се прилагат при принудително изпълнение на съдебно решение относно родителските права и мерките относно личните отношения между родители и деца, както и при изпълнение на съдебни решения, постановени по молби за съдействие за връщане на дете или за ефективно упражняване правото на лични отношения.

Проектът предвижда и промени в Закона за адвокатурата, Закона за държавните такси и Закона за Върховния административен съд.

Предлаганите разпоредби в ⁶ Закона за адвокатурата в и Закона за държавните такси са свързани с чл. 5, ал. 3 от Люксембургската конвенция, съгласно която всяка договаряща се страна се задължава да не иска заплащане на разноски и възнаграждението на адвокат, когато е необходимо участието на такъв.

В допълнението на Закона за Върховния административен съд се определя 14-дневен срок, в който съдът следва да се произнесе по жалба срещу отказа на министъра на правосъдието да приеме молба по Люксембургската или Хагската конвенция. Неговото решение е окончателно.

В съответствие с чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България и чл. 15, ал. 1 от Закона за международните договори на Република България е предвидено законопроекът, с изключение на § 4 относно чл. 423а, ал. 1 и § 7, да влезе в сила от деня на обнародването в “Държавен вестник” на Европейската конвенция за признаване и изпълнение на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права, съответно на Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвличане на деца.

С предлаганите изменения и допълнения законодателството ни се привежда в съответствие с разпоредбите на посочените по-горе конвенции и по-специално относно компетентността на централния орган, бързината на съдебното производство и освобождаването от държавни такси и възнаграждение на адвокат.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Симеон Сакскобургготски)